

Yhdistysten ja säätiöiden taloudellinen luotettavuus rahankeräysluvan edellytyksenä

Selvitys 8/2025

Julkaisun nimi:

Yhdistysten ja säätiöiden taloudellinen luotettavuus rahankeräysluvan edellytyksenä

Tekijät:

Analyytikko Lasse Winter, asiantuntija Tatta Garselius

Diaarinumero: 1509/02.98.00.00/2025 2025_025

Julkaisija: Verohallinto, Harmaan talouden selvitysyksikkö

Julkaistu: 19.8.2025

Julkaisutapa: Sähköinen (PDF)

Julkisuus: Julkinen

Lisätietoja medialle:

Johtaja Janne Marttinen, puh. 029 512 6066

Apulaisjohtaja Marko Niemelä, puh. 029 512 6070

Muut yhteydenotot htsy@vero.fi

Julkaisualustat [harmaa-talous-rikollisuus.fi](https://www.harmaa-talous-rikollisuus.fi) ja [harmaatalous.fi](https://www.harmaatalous.fi) (vain luvituille viranomaisille)

Velvoitteidenhoitoselvityksen voi pyytää ilmiöselvityksessä kuvatun ryhmän perusteella. (Laki Harmaan talouden selvitysyksiköstä (1207/2010) 5:3 §)

Harmaan talouden selvitysyksikön selvityksissä esitetyt näkemykset ja tulokintakannanotot ovat yksikön omia, eivätkä ne sido Verohallintoa tai muita viranomaisia.

Tiivistelmä

Yleisöltä varoja keräävien tahojen tulisi olla taloudellisesti luotettavia. Taloudellisesti luotettava toimija on huolehtinut lakisääteisistä viranomaisvelvoitteistaan ja ei ole esimerkiksi ulosotossa tai konkurssissa. Tällä hetkellä taloudellinen luotettavuus ei ole rahankeräysluvan edellytyksenä, mutta hakemus voidaan hylätä, jos hakija on esimerkiksi maksukyvytön tai sen johtoon kuuluvalla henkilöllä on rahankeräyslaissa määritelty sakko- tai vankeusrangaistus.

Tässä katsauksessa tarkasteltiin noin 1 400 yhdistyksen, säätiön tai uskonnollisen yhteisön taloudellista luotettavuutta. Kohdejoukko kattaa noin 95 prosenttia kaikista rahankeräysluvan haltijoista 4.3.2025. Rahankeräysluvan haltijoiden, niiden vastuuhenkilöiden ja heidän johtamien muiden yritysten taloudellista luotettavuutta selvitettiin verovelka-, ulosotto-, konkurssi- ja liiketoimintakieltotiedoista.

Rahankeräysluvallisista yhdistyksistä, uskonnollisista yhteisöistä ja säätiöistä noin kolme prosenttia oli laiminlyönyt lakisääteisiä velvoitteitaan. Mikäli rahankeräysluvan haltijoiden vastuuhenkilöiden taloudellinen luotettavuus olisi ollut rahankeräysluvan saamisen edellytyksenä, olisi noin 15 prosentilta luvanhaltijoista voitu evätä rahankeräyslupa. Yhteisön vastuuhenkilöiden luotettavuuden selvittäminen on tärkeää, koska rahankeräysluvan haltijan vastuuhenkilöiden velvoitteiden laiminlyönnit voivat myös heijastua rahankeräysluvan hakijan toimintaan.

Luotettavuuden selvittäminen rahankeräysluvan hakijan vastuuhenkilöiden muista johtamista yrityksistä voi olla myös tarpeellista, koska usein pelkästään luvanhakijan taikka tämän vastuuhenkilöiden tietojen perusteella ei ole mahdollista muodostaa riittävää kuvaa luotettavuuden arvioimiseksi. Vastuuhenkilöiden johtamien muiden yritysten velvoitteiden hoidon tarkastaminen olisi koskenut jo yli kolmannesta kaikista rahankeräysluvallisista yhdistyksistä ja yli 60 prosenttia rahankeräysluvallisista säätiöistä.

Lakisääteisten velvoitteiden laiminlyönnit ilmentävät ja nostavat yhteisöjen harmaan talouden riskiä. Harmaata taloutta torjumalla edistettäisiin myös rahankeräysten luotettavuutta ja ehkäistäisiin mahdollisia vilpillisiä toimia, koska taloudellisesti epäluotettava taho saattaa laiminlyödä myös muita rahankeräystoimintaa koskevia säännöksiä, kuten rahankeräyksen tarkoitusta tai keräysvarojen käyttämisestä säädettyjä vaatimuksia.

Yhteisön taloudellinen luotettavuuden varmistamiseksi tulisi toimijan velvoitteiden hoitoa selvittää viranomaistiedoista. Esimerkiksi velvoitteidenhoitoselvitys antaa kokonaiskuvan organisaation taloudesta ja sen julkisoikeudellisten velvoitteiden hoitamisesta useiden viranomaisten rekistereissä olevien tietojen perusteella. Rahankeräysluvan hakijan toimittamia tilinpäätöstietoja olisi tällöin mahdollista myös vertailla muuhun viranomaisilla olevaan ajantasaiseen taloustietoon.

Avainsanat: Harmaan talouden torjunta; Lainsäädäntö; Viranomaisyhteistyö; Rahankeräyslupa;

Sisällys

1	Johdanto.....	1
2	Tutkimusongelma ja tutkimuskysymys	1
3	Rahankeräyslupa.....	2
3.1	Rahankeräyslupahakemus ja raportointi.....	2
3.2	Rahankeräysluvan esteet.....	3
3.3	Rahankeräyksen ja varojen käytön kieltäminen.....	4
4	Rahankeräysluvan haltijoiden taloudellinen luotettavuus	5
4.1	Aineistot ja kohdejoukko.....	5
4.2	Menetelmä	5
4.3	Tulokset	6
5	Johtopäätökset.....	7
6	Lähteet	9
7	Luettelo kuvioista ja taulukoista	11
8	Liitteet	12
	Liite 1. Taloudellisen luotettavuuden tarkastelua koskevat tietoerät	1

1 Johdanto

Rahankeräyksellä kerätään vastikkeetta rahaa yleishyödylliseen toimintaan yleisöön vetoamalla.¹ Rahankeräyksen järjestämiseksi Suomessa tulee olla Poliisihallituksen myöntämä rahankeräyslupa.² Rahankeräyslupa voidaan myöntää esimerkiksi Suomessa rekisteröidylle yhdistykselle, säätiölle tai uskonnolliselle yhdyskunnalle, jolla on yleishyödyllinen tarkoitus.³ Rahankeräyksen luotettavuuden varmistamiseksi luvanhakijoiden aikaisemmat keräyksiin liittyvät laiminlyönnit ja vastuuhenkilöiden nuhteettomuus tarkastetaan ennen luvan myöntämistä.⁴ Luvan myöntämisessä ei kuitenkaan selvitetä kokonaisvaltaisesti⁵ luvanhakijan, sen vastuuhenkilöiden tai näiden johtamien muiden yritysten taloudellista luotettavuutta.

Tässä katsauksessa selvitetään noin 1 400 rahankeräysluvallisen yhdistyksen, säätiön tai uskonnollisen yhteisön taloudellista luotettavuutta. Rahankeräysluvan haltijan taloudellinen luotettavuus perustuu rahankeräysluvan hakijan, sen vastuuhenkilöiden ja näihin kytkeytyvien yritysten taloudellisiin tekijöihin ja tunnusmerkkeihin. Yleisesti taloudellisesti luotettava toimija on huolehtinut toiminnan lakisääteisistä velvollisuuksista. Lisäksi edellytyksenä usein on, että toimija tai sen johtohenkilö ei ole ulosotossa, konkurssissa tai liiketoimintakiellossa.

Taloudellisten velvoitteiden hoitamisen vaatimuksella ja näiden säännönmukaisella selvittämisellä voitaisiin parantaa myös rahankeräystoiminnan luotettavuutta. Rahankeräysluvan haltijan vastuuhenkilöiden sekä näiden hallinnoimien muiden yritysten velvoitteiden laiminlyönnit lisäävät myös yhteisön riskiä laiminlyödä velvoitteitaan sekä nostavat sen harmaan talouden⁶ riskiä.

2 Tutkimusongelma ja tutkimuskysymys

Katsauksen tutkimusongelmana on rahankeräysluvan haltijoiden taloudellinen luotettavuus. Katsauksessa selvitetään, kuinka monella rahankeräysluvan haltijalla, näiden vastuuhenkilöillä tai vastuuhenkilöiden johtamilla yrityksillä on taloudellisten velvoitteiden laiminlyöntejä. Katsauksen kohdejoukolla oli voimassa oleva rahankeräyslupa 4.3.2025.

Katsauksessa vastataan seuraavaan tutkimuskysymykseen:

¹ Rahankeräyslaki (863/2019) 2 § 1 mom. 1 ja 3 kohta sekä 6 § 1 mom.

² Rahankeräyslaki (863/2019) 2 § 1 mom. 5 kohta ja 4 §.

³ Rahankeräyslaki (863/2019) 5 §.

⁴ Katso luku 3.2. Rahankeräysluvan myöntämisen esteet.

⁵ Rahankeräystä koskeva hakemus voidaan myös hylätä, jos hakija on maksukyvytön.

⁶ Harmaalla taloudella tarkoitetaan sellaista toimintaa, josta aiheutuvia lakisääteisiä velvoitteita laiminlyödään verojen, lakisääteisten eläke-, tapaturma- tai työttömyysvakuutusmaksujen taikka tullen perimien maksujen suorittamisen välttämiseksi tai perusteettoman palautuksen saamiseksi. Laki Harmaan talouden selvitysyksiköstä (1207/2010) 2 § 1 mom. 3 kohta.

- Kuinka moni rahankeräysluvan haltija ei täyttänyt taloudellisia luotettavuusvaatimuksia?⁷

Katsauksessa lisäksi selvitettiin aikaisempien tutkimusten perusteella, miten taloudellisten velvoitteiden laiminlyönnit nostavat harmaan talouden ja muiden velvoitteiden laiminlyöntien riskiä.⁸

Katsauksessa ei käsitelty poliisilaitokselle tehtäviä yleishyödyllisiä ja ilmoituksenvարaisia pienkeräyksiä, joiden määrä saa olla enintään 10 000 euroa ja kesto enintään kolme kuukautta.⁹

3 Rahankeräyslupa

3.1 Rahankeräyslupahakemus ja raportointi

Rahankeräyslupahakemuksessa on Poliisihallitukselle annettava tiedot hakijan nimestä, yhteystiedoista, toiminnan tarkoituksesta, rahankeräysvarojen yleishyödyllisestä käyttötarkoituksesta sekä keräyksessä käytettävistä pankkitileistä ja niiden käyttöoikeuksista.

Hakemuksessa on lisäksi annettava tiedot hakijan lakisääteiseen toimielimeen tai muuhun johtoon kuuluvista tai tosiasiallista päätösvaltaa käyttävistä henkilöistä, jotka tehtävässään päättävät rahankeräyksen järjestämiseen liittyvistä asioista. Hakemukseen on liitettävä yhteisön tai säätiön viimeksi hyväksytty tilinpäätös tai muu vastaava selvitys hakijan taloudellisesta tilanteesta. Sisäministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä hakemuksen sisällöstä, muodosta ja liitteistä.¹⁰

Rahankeräysluvan haltijan on ilmoitettava kirjallisesti rahankeräysluvan myöntämisen jälkeen yhteisön tai säätiön hallinnossa tapahtuneesta muutoksesta tai keräystarkoitukseen liittyvästä muutoksesta.¹¹ Lisäksi rahankeräysluvan haltijan on annettava vuosittain kuuden kuukauden kuluessa kunkin tilikauden päättymisestä vuosi-ilmoitus rahankeräyksen valvontaa ja rahankeräystietojen julkaisemista varten. Vuosi-ilmoituksessa luvanhaltija antaa selvityksen tilikauden aikana järjestetyistä rahankeräyksistä, mikä sisältää tietoja keräysten tuotoista ja järjestämisestä aiheutuneista kuluista sekä selvityksen rahankeräysvarojen käyttämisestä. Vuosi-ilmoitukseen liitetään tilikauden tilinpäätös ja tase liitetietoineen sekä mahdollinen tilintarkastajan lausunto, jossa on selvitetty vuosi-ilmoituksessa ilmoitettujen rahankeräysten tuottojen ja kulujen vastaavuus kirjanpitoon.¹²

⁷ Tarkastelussa selvitettiin verovelka-, ulosotto-, konkurssi- ja liiketoimintakieltotietoja. Katso tarkemmat tiedot liitteestä 1: Taloudellisen luotettavuuden tarkastelua koskevat tietoerät.

⁸ Katso luku 3.2 Rahankeräysluvan esteet.

⁹ Rahankeräyslaki (863/2019) 2 § 1 mom. 6 kohta, 6 § ja 17 §.

¹⁰ Rahankeräyslaki (863/2019) 8 §.

¹¹ Rahankeräyslaki (863/2019) 11 §.

¹² Rahankeräyslaki (863/2019) 12 §.

3.2 Rahankeräyslupan esteet

Rahankeräyslupaa ei voida myöntää tai se voidaan peruuttaa, jos keräyksen järjestäjää tai keräystarkoitusta koskevat edellytykset eivät täyty taikka luvanhaltija ei ole korjannut korjattavissa olevaa puutetta.¹³ Rahankeräyslupa on myös peruutettava, jos luvanhaltija on toistuvasti tai vakavasti rikkonut rahankeräyslakia tai sen nojalla annettuja säännöksiä tai antanut väärän tai harhaanjohtavan tiedon seikasta, joka olennaisesti vaikuttaa rahankeräyslupan myöntämiseen, tai salannut sellaisen seikan.¹⁴

Nuhteettomuus ja hyvämaineisuus

Rahankeräyslupaa ei voida myöntää, jos yhdistyksen tai säätiön vastuuhenkilö, joka tehtävässään päättää rahankeräyksen järjestämiseen liittyvistä asioista, on lainvoimaisella tuomiolla tuomittu vankeusrangaistukseen viiden hakemusta edeltäneen vuoden aikana tai sakkorangaistukseen kolmen hakemusta edeltäneen vuoden aikana rikoksesta, joka vaarantaa rahankeräyksen luotettavuuden tai heikentää luottamusta rahankeräyksen keräystarkoituksen toteutumiseen.¹⁵

Rahankeräyksen järjestäjien nuhteettomuusedellytystä tukee Harmaan talouden selvitysyksikön julkaisemat selvitykset, joiden perusteella yrityksen vastuuhenkilön rikostaustalla havaittiin olevan yhteys yrityksen verovelvoitteiden hoitamisen häiriöihin. Esimerkiksi talousrikostuomion saaneilla yritysten vastuuhenkilöillä oli kaksinkertainen riski verovelvoitteiden laiminlyönteihin verrattuna yrityksiin, joiden vastuuhenkilöillä ei ollut rikostuomioita.¹⁶ Talousrikosten lisäksi myös vastuuhenkilön muu rikostausta nosti yritysten taloudellisen häiriön riskiä.¹⁷

Taloudellinen luotettavuus

Rahankeräystä koskeva hakemus voidaan myös hylätä, jos hakija on maksukyvytön tai hakemuksessa esitetyt ja muut viranomaisen tietojärjestelmistä ilmenneet tiedot huomioiden on aihetta olettaa, että hakija ei toimi rahankeräyksestä annettujen säännösten mukaisesti.¹⁸ Maksukyvyttömyyttä arvioitaessa merkityksellisiä seikkoja ovat muun muassa maksukyvyttömyydestä johtuvat velkomustuomiot, luottotietorekisteristä ilmenevät toistuvat maksuhäiriömerkinnät sekä rahankeräyksen järjestäjän omaisuutta koskeva käynnissä oleva ulosottomenettely.¹⁹

Maksukyvyttömyyden lisäksi veroilmoitusten ja maksujen laiminlyönnit, vähäistä suuremmat ulosottovelat tai konkurssi ovat taloudelliseen luotettavuuteen ratkaisevasti vaikuttavia

¹³ Rahankeräyslaki (863/2019) 9 § 1 mom.

¹⁴ Rahankeräyslaki (863/2019) 15 §.

¹⁵ Rahankeräyslaki (863/2019) 9 § 1 mom.

¹⁶ Harmaan talouden selvitysyksikkö, 2022. [Rikostaustatiedon vaikutus velvoitteiden laiminlyönteihin](#). Koronatukia hakeneiden yritysten vastuuhenkilöiden rikostaustatiedot. Selvitys 2/2022.

¹⁷ Harmaan talouden selvitysyksikkö, 2018. [Rikostaustatiedon merkitys harmaan talouden riskin arvioinnissa](#). Selvitys 21/2018.

¹⁸ Rahankeräyslaki (863/2019) 9 § 2 mom.

¹⁹ HE 214/2028. Hallituksen esitys eduskunnalle rahankeräyslaiksi ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi.

seikkoja, jotka eivät tällä hetkellä yksinään ole rahankeräysluvan saamisen esteenä. Jos esimerkiksi verovelan määrä on yli viisi prosenttia liikevaihdosta, konkurssin todennäköisyys kasvaa merkittävästi.²⁰ Yrityksen ulosottovelat taas ennakoivat velkojen päättymistä ulosottoon myös tulevaisuudessa ja ne kertovat lisäksi heikosta taloudenhoitokyvystä, useimmiten myös toimijan varattomuudesta.²¹ Ulosoton varattomuudesta usein osoittaa, että toiminta ei ole kannattavaa ja se tulee päättymään lähiaikoina.²² Lisäksi yrityksen heikko kannattavuus ja maksuvalmius voivat nostaa muun lainsäädännön laiminlyöntien riskiä ja vaikuttaa sitä kautta myös toiminnan turvallisuuteen.²³

Elinkeinotoiminnassa yritysten lakisääteisten velvoitteiden laiminlyönnillä on havaittu olevan yhteys myös yrityksen muihin taloudellisiin laiminlyönteihin. Esimerkiksi verovelvoitteiden laiminlyönnin todennäköisyys on suurempi yhtiöillä, joilla on puutteita yhtiön hallitusta, tilinpäätöstä tai tilintarkastusta koskevissa kaupparekisteritiedoissa.²⁴ Sen lisäksi esimerkiksi elintarvikelainsäädäntöä laiminlyönnillä tahoilla on havaittu olevan suhteellisesti enemmän häiriöitä verotukseen liittyvissä ilmoitus- ja maksuvelvoitteissa kuin lainsäädäntöä noudattaneilla toimijoilla.²⁵

Rahankeräysluvan hakijoiden taloudellinen luotettavuus edistäisi myös rahankeräystoiminnan luotettavuutta. Rahankeräysluvan hakijan taloudellisen luotettavuuden selvittämistä koskevat laajemmat säännökset tukisivat myös harmaan talouden torjuntaa, koska harmaan talouden teot sisältävät lakisääteisten velvoitteiden laiminlyöntejä. Taloudellisten velvoitteiden laiminlyönnit nostavat siten yhteisöjen harmaan talouden riskiä.²⁶

3.3 Rahankeräyksen ja varojen käytön kieltäminen

Poliisihallitus voi kieltää rahankeräyksen järjestämisen ja rahankeräysvarojen käyttämisen sekä pankkia luovuttamasta kerättyjä varoja rahankeräystililtä, jos luvanhaltija on laiminlyönyt vuosi-ilmoitusten tai olosuhdemuutosilmoitusten antamisen taikka Poliisihallituksella on perusteltu syy epäillä rahankeräyksen järjestämisessä tai rahankeräysvarojen käyttämisessä lain tai säännösten vastaista toimintaa. Jos luvanhaltija on maksukyvytön, voidaan rahankeräyksen järjestäminen ja rahankeräysvarojen käyttäminen kieltää. Poliisihallitus voi asettaa määräämänsä kiellon tehosteeksi uhkasakon. Poliisihallitus antaa luvan rahankeräyksen jatkamiseen, jos kieltopäätöksen peruste on poistunut.²⁷

²⁰ Harmaan talouden selvitysyksikkö, 2025. Konkursseja koskeva selvitys. Julkaistaan syksyllä 2025.

²¹ Harmaan talouden selvitysyksikkö, 2012. Ulosoton velalliskartoitus. Ilmiöselvitys 33/2011.

²² Harmaan talouden selvitysyksikkö, 2014. Ulosottomenettelyssä varattomaksi todetut yritykset. Julkaisuaika 2.9.2014.

²³ Kiviniemi, K., Kosola, M., Vainio, A., Niemi, J. K., & Lundén, J. 2024. [Association between the financial situation of food production establishments and food control inspection grades in Finland](#). Food Control, 160, 110370.

²⁴ Harmaan talouden selvitysyksikkö, 2024. [Yhtiön hallinnon ja taloushallinnon järjestäminen – Vaikutukset verovelvoitteiden hoitoon](#). Selvitys 8/2024.

²⁵ Harmaan talouden selvitysyksikkö, 2018. [Elintarvikelain muutostarpeet](#). Selvitys 22/2018.

²⁶ Harmaan talouden selvitysyksikkö, 2022. [Miten verovelka ja harmaa talous liittyvät toisiinsa?](#) Selvitys perustuu verovelka- ja -tarkastustietoihin vuosilta 2017–2020. Selvitys 3/2022.

²⁷ Rahankeräyslaki (863/2019) 14 §.

4 Rahankeräysluvan haltijoiden taloudellinen luotettavuus

4.1 Aineistot ja kohdejoukko

Poliisihallitus julkaisee internet-sivuillaan <https://poliisi.fi/rahankeraykset> listan kaikista toistaiseksi voimassa olevista rahankeräysluvista kahdesti kuukaudessa. Julkisesta listasta voi tarkistaa mille tahoille ja mihin eri tarkoituksiin lupia on myönnetty, keräyksen lupanumeron, keräyksessä käytettävien pankkitilien tilinumerot sekä luvan voimassaoloajan.²⁸

Katsauksen aineistona oli Poliisihallituksen julkaisemat tiedot voimassa olevista rahankeräysluvista. Aineisto haettiin poliisin verkkosivulta 4.3.2025. Voimassa oleva rahankeräyslupa oli 1 153 yhdistyksellä ja 188 säätiöllä. Näiden lisäksi rahankeräyslupa oli myös 14 osakeyhtiöllä ja 91 julkisyhteisöllä, kuten seurakunnilla ja yliopistoilla.

Rahankeräysluvan haltijoiden nimenkirjoitusoikeudellisten vastuuhenkilöiden tiedot pyydettiin Patentti- ja rekisterihallituksen ylläpitämistä yhdistys- ja säätiörekistereistä. Katsaus rajattiin koskemaan yhdistyksiä ja säätiöitä sekä sellaisia uskollisia yhteisöjä, joiden vastuuhenkilötiedot olivat yhdistysrekisterissä. Katsauksessa tarkasteltiin 1 191 yhdistyksen sekä uskonnollisen yhteisön ja 187 säätiön taloudellista luotettavuutta. Kohdejoukko kattaa noin 95 % kaikista rahankeräysluvan haltijoista 4.3.2025. Yhdistysrekisteristä puuttuivat vastuuhenkilöiden tiedot 13 yhdistykseltä ja yhdeltä säätiöltä. Uskonnollisista yhteisöistä vastuuhenkilötiedot puuttuivat yhdistysrekisteristä 40 yhteisöltä.

Yhdistysten ja säätiöiden taloudellisen luotettavuuden selvittämiseksi katsauksessa käytettiin Verohallinnon tietojärjestelmissä olevia verotus- ja ulosottotietoja. Tiedot haettiin rahankeräysluvan haltijoiden lisäksi näiden vastuuhenkilöistä sekä vastuuhenkilöiden johtamista muista yrityksistä.

Yhdistysten ja säätiöiden tulee antaa veroilmoitus, mikäli niillä on verovuoden aikana verotuksellisia tapahtumia, kuten veronalaisia tuloja, kiinteistöihin liittyviä omistusmuutoksia, myönteisiä veronhuojennuspäätöksiä tai yleishyödyllisen yhdistyksen toiminta on muuttunut olennaisesti edelliseen verovuoteen verrattuna.²⁹ Katsauksen kohdejoukon yhdistyksistä ja uskonnollisista yhteisöistä noin 60 % oli antanut 6C veroilmoituksen vuosina 2022–2024. Kohdejoukon säätiöistä veroilmoituksen oli antanut 91 %.

4.2 Menetelmä

Rahankeräysluvan haltijan taloudellinen luotettavuus perustuu siihen, että yhdistys tai säätiö on huolehtinut toiminnan lakisääteisten velvollisuuksien täyttämisestä. Lisäksi edellytyksenä on, että toimija tai sen johtohenkilö taikka henkilön johtamat muut yritykset eivät ole

²⁸ Poliisihallitus. [Poliisi.fi/rahankeraykset](https://poliisi.fi/rahankeraykset). Luettavissa <https://poliisi.fi/rahankeraykset>. Luettu 5.3.2025.

²⁹ Verohallinto. [Veroilmoitus – yhdistys ja säätiö](#).

ulosotossa, konkurssissa tai liiketoimintakiellossa. Simuloinnissa tarkistettiin rahankeräysluvan haltijoiden, niiden vastuuhenkilöiden ja heidän kytkösyriyten verovelkatieto vuoden 2024 viimeiseltä päivältä. Ulosottotiedot ja verovelkarekisterimerkintä tarkastettiin jokaiselta päivältä vuodelta 2024. Lisäksi katsauksessa tutkittiin vuoden 2024 loppuun mennessä alkaneet konkurssimenettelyt. Arvioverotustiedot tutkittiin verovuosilta 2021–2023. Tarkemmat tiedot katsauksen taloudellisen luotettavuuden kriteereistä ovat liitteessä 1.³⁰

Rahankeräysluvan haltijan luotettavuustarkastelu tehtiin katsauksessa sääntöpohjaisesti ilman muita tulkintoja: rahankeräysluvan haltija täyttää kaikki taloudellisen luotettavuuden kriteerit ja on luotettava, tai rikkoo yhtäkin kriteeriä ja on epäluotettava. Tarkastelu tehtiin kolmiportaisesti niin, että ensiksi tutkittiin pelkästään rahankeräysluvan haltijan taloudellinen luotettavuus, sen jälkeen haltijan ja sen vastuuhenkilöiden luotettavuus ja kolmanneksi edellisten lisäksi vastuuhenkilöiden johtamien muiden yritysten taloudellinen luotettavuus.

4.3 Tulokset

Katsauksessa selvitettiin sellaisten yhdistysten, säätiöiden ja uskonnollisten yhteisöjen taloudellista luotettavuutta, joilla oli 4.3.2025 voimassa oleva rahankeräyslupa. Taloudellisen luotettavuuden tarkastaminen koski luvanhaltijoita, joiden vastuuhenkilöiden tiedot olivat PRH:n yhdistys- ja säätiörekisterissä. Uskonnolliset yhteisöt käsiteltiin katsauksessa yhdessä yhdistysten kanssa. Luotettavuustarkastelu suoritettiin 1 191 yhdistykselle ja uskonnolliselle yhteisölle sekä 187 säätiölle.

Taulukko 1. Rahankeräysluvallisten yhdistysten ja säätiöiden luotettavuustarkastelu.

Oikeudellinen muoto	Kriteeri	Lukumäärä	Osuus
Yhdistys	Rahankeräysluvan haltijan tiedot	38	3,2 %
Yhdistys	Luvanhaltija + vastuuhenkilö	160	13,4 %
Yhdistys	Luvanhaltija, vastuuhenkilö ja kytkösyriykset	415	34,8 %
Säätiö	Rahankeräysluvan haltijan tiedot	5	2,7 %
Säätiö	Luvanhaltija + vastuuhenkilö	32	17,1 %
Säätiö	Luvanhaltija, vastuuhenkilö ja kytkösyriykset	113	60,4 %

Rahankeräysluvallisista yhdistyksistä ja uskonnollisista yhteisöistä 38 oli laiminlyönyt lakisääteisen velvoitteen hoitamisen. Tämä on noin kolme prosenttia kaikista yhdistysmuotoisista rahankeräysluvan haltijoista. Yhdistysten ja uskonnollisten yhteisöjen vastuuhenkilöiden taloudellisten tietojen tarkastaminen koski 160 velvoitteita laiminlyönyttä rahankeräysluvan haltijaa, mikä olisi jo yli 13 prosenttia kaikista yhdistysmuotoisista luvanhaltijoista. Vastuuhenkilöiden johtamien muiden yritysten velvoitteidenhoidon tarkastaminen koski yli neljää sataa rahankeräysluvan haltijaa, mikä on jo yli kolmannelle kaikista yhdistysmuotoisista rahankeräysluvan hakijoista.

Rahankeräysluvallisista säätiöistä vain viidellä säätiöllä oli lakisääteisten velvoitteiden laiminlyöntejä. Tämä tarkoittaa alle kolmea prosenttia kaikista rahankeruuluvalisista säätiöistä.

³⁰ Liite 1. Taloudellisen luotettavuuden tarkastelua koskevat tietoerät.

Säätiöiden vastuuhenkilöiden velvoitteidenhoidon tarkastaminen koskisi 32 säätiötä, joiden osuus oli noin 17 prosenttia kaikista rahankeräysluvallisista säätiöistä. Vastuuhenkilöiden johtamien muiden yritysten velvoitteidenhoidon tarkastaminen koskisi jo 113 säätiötä, mikä on yli 60 % kaikista rahankeräysluvallisista säätiöistä.

5 Johtopäätökset

Yleisöltä varoja keräävien tahojen tulisi olla rikosoikeudellisen nuhteettomuuden lisäksi taloudellisesti luotettavia. Julkisoikeudellisia velvoitteita laiminlyövä taho saattaa laiminlyödä myös muita rahankeräystoimintaa koskevia säännöksiä, kuten rahankeräyksen tarkoitusta tai keräysvarojen käyttämisestä säädettyjä vaatimuksia. Rahankeräysluvan hakijan taloudellisen luotettavuuden selvittämistä koskevat säännökset tukisivat myös harmaan talouden torjuntaa. Luotettavuussäännökset kannustaisivat luvanhakijoita myös ennalta estävästi huolehtimaan velvoitteistaan. Katsauksen tulosten perusteella rahankeräyslupa olisi voitu evätä noin 3 %:lta yhdistyksistä ja säätiöistä, mikäli luvanhaltijoiden taloudellinen luotettavuus olisi ollut luvan saamisen vaatimuksena.

Kun rahankeräysluvan hakija on oikeushenkilö, tulisi kaikkien toiminnasta vastaavien luonnollisten henkilöiden olla luotettavia. Rahankeräysluvan haltijan vastuuhenkilöiden sekä näiden hallinnoimien muiden yritysten velvoitteiden laiminlyönnit lisäävät myös yhteisön riskiä laiminlyödä velvoitteitaan sekä nostavat sen harmaan talouden riskiä. Luotettavuusvaatimusten tulisi koskea esimerkiksi hallituksen kaikkia jäseniä, hallintoneuvoston jäseniä sekä muita ylimpään johtoon kuuluvia henkilöitä.

Valtionavustuksia saaneista ja rahankeräysluvallisista yhdistyksistä noin 40 prosenttia ei ollut antanut lainkaan veroilmoitusta edeltävän kolmen vuoden aikana. Näistä yhdistyksistä ei ollut saatavilla kattavia taloudellisia tietoja, joiden perusteella olisi voitu arvioida niiden taloudellista luotettavuutta. Myös tämän takia vastuuhenkilöiden ja näiden johtamien muiden yritysten luotettavuuden selvittäminen olisi tärkeää. Katsauksen tulosten perusteella rahankeräyslupa olisi voitu evätä noin 15 prosentilta yhdistyksistä ja säätiöistä, mikäli vastuuhenkilöiden taloudellinen luotettavuus olisi ollut luvan saamisen vaatimuksena.

Luotettavuuden selvittäminen rahankeräysluvan hakijan vastuuhenkilöiden muista johtamista yrityksistä voi olla tarpeellista, koska usein pelkästään luvanhakijan taikka tämän vastuuhenkilöiden tietojen perusteella ei ole mahdollista muodostaa riittävää kuvaa luotettavuuden arvioimiseksi. Vastuuhenkilöiden ja näiden johtamien muiden yritysten toiminnassa tapahtuneet laiminlyönnit voivat myös heijastua rahankeräysluvan hakijan toimintaan. Vastuuhenkilön toimintamalli on elinkeinotoiminnassa yleensä samanlainen muissakin saman henkilön johtamisessa yrityksissä.³¹ Mikäli vastuuhenkilöiden muiden johtamien muiden yritysten taloudellinen

³¹ Harmaan talouden selvitysyksikkö, 2024. [Osakeyhtiön riskikykentöjen vaikutus sen omaan toimintaan](#). Selvitys 12/2024.

luotettavuus olisi ollut luvan saamisen vaatimuksena, olisi rahankeräyslupa voitu evätä noin 35 prosentilta tämän katsauksen kohdejoukon yhdistyksistä ja 60 prosentilta säätiöistä.

Rahankeräyslupahakemukseen on liitettävä yhteisön tai säätiön viimeksi hyväksytty tilinpäätös tai muu vastaava selvitys hakijan taloudellisesta tilanteesta. Yhteisöjen tilinpäätöstiedoista laskettujen tunnuslukujen perusteella ei voida todeta toimijoiden taloudellista luotettavuutta tai luokitella niitä harmaan talouden toimijoiksi. Harmaan talouden toimijoiden kirjanpito ei perustu tietoihin todellisista tuloista ja menoista, eli harmaata taloutta ei voida pelkästään tilinpäätöstiedoista. Harmaa talous yleensä näkyy viranomaisille annettavien ilmoitusten puutteina. Jotta toimijan velvoitteidenhoidosta saataisiin muodostettua luotettava kokonaiskuva ja arvioida esimerkiksi toimijan maksukykyä, tulisi toimijan tilinpäätöstietoja vertailla muuhun viranomaisilla olevaan taloustietoon.³² Esimerkiksi velvoitteidenhoitoselvitys antaa kokonaiskuvan organisaation taloudesta ja sen julkisoikeudellisten velvoitteiden hoitamisesta useiden viranomaisten rekistereissä olevien tietojen perusteella.

Yhdistyksiä koskevien taloustietojen tulisi olla ajantasaisia ja luotettavia sekä viranomaisten saatavilla. Yhdistysten velvollisuus toimittaa vuotuiset tilinpäätöksensä Patentti- ja rekisterihallitukselle parantaisi niiden toiminnan läpinäkyvyyttä. Esimerkiksi tämän katsauksen kohdejoukon yhdistyksistä 40 prosenttia ei ollut antanut lainkaan tuloveroilmoitusta vuosina 2022–2024, jolloin luvanhakijoista ei ole saatavilla kattavia verotuksellisia taloudellisia tietoja, jonka perusteella luotettavuutta voitaisiin arvioida. Yhdistyksillä tulisi lisäksi olla velvollisuus esimerkiksi sakon tai laiminlyöntimaksun uhalla ilmoittaa myös vastuuhenkilöitä koskevat tiedot ja ajantasaiset muutokset yhdistysrekisteriin, kaikista hallituksen jäsenistä. Tämä parantaisi myös rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen torjuntaa koskevassa laissa säädettyä velvollisuutta tuntea ja tunnistaa asiakkaiden tosiasialliset edunsaajat.³³

³² Harmaan talouden selvitysyksikkö, 2018. Tilinpäätöksen tunnusluvut harmaan talouden mittareina. Selvitys 10/2018.

³³ Laki rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä (444/2017) 1 luku 7 §.

6 Lähteet

Kirjalliset lähteet ja viranomaissivustot

Harmaan talouden selvitysyksikkö. 2012. *Ulosoton velalliskartoitus*. Ilmiöselvitys 33/2011.

Harmaan talouden selvitysyksikkö. 2014. *Ulosottomenettelyssä varattomaksi todetut yritykset*. Julkaisuaika 2.9.2014.

Harmaan talouden selvitysyksikkö. 2018. *Elintarvikelain muutostarpeet*. Selvitys 22/2018.

Luettavissa https://www.vero.fi/globalassets/harmaa-talous-ja-talousrikollisuus/laajuus/2018_022-elintarvikelain-muutostarpeet.pdf.

Harmaan talouden selvitysyksikkö. 2018. *Rikostaustatiedon merkitys harmaan talouden riskin arvioinnissa*. Selvitys 21/2018. Luettavissa https://www.vero.fi/globalassets/harmaa-talous-ja-talousrikollisuus/selvitykset/2018_021-rikostaustatiedon-merkitys-harmaan-talouden-riskin-arvioinnissa.pdf.

Harmaan talouden selvitysyksikkö. 2022. *Miten verovelka ja harmaa talous liittyvät toisiinsa?* Selvitys perustuu verovelka- ja -tarkastustietoihin vuosilta 2017–2020. Selvitys 3/2022.

Luettavissa https://www.vero.fi/globalassets/harmaatalous/selvitykset/valmistuneet-selvitykset/selvitykset-2022/2022_03-miten-verovelka-ja-harmaa-talous-liittyy%C3%A4t-toisiinsa.pdf.

Harmaan talouden selvitysyksikkö. 2022. *Rikostaustatiedon vaikutus velvoitteiden laiminlyönteihin*. Koronatukia hakeneiden yritysten vastuuhenkilöiden rikostaustatiedot. Selvitys 2/2022.

Luettavissa https://www.vero.fi/globalassets/harmaa-talous-ja-talousrikollisuus/selvitykset/2022_02-rikostaustatiedon-vaikutus-velvoitteiden-laiminly%C3%B6nteihin.pdf.

Harmaan talouden selvitysyksikkö. 2024. *Osakeyhtiön riskikytkentöjen vaikutus sen omaan toimintaan*. Selvitys 12/2024. Luettavissa https://www.vero.fi/globalassets/harmaa-talous-ja-talousrikollisuus/selvitykset/2024_12-osakeyhti%C3%B6n-riskikytkent%C3%B6jen-vaikutus-sen-omaan-toimintaan.pdf.

Harmaan talouden selvitysyksikkö. 2024. *Yhtiön hallinnon ja taloushallinnon järjestäminen*. Vaikutukset verovelvoitteiden hoitoon. Selvitys 8/2024. Luettavissa

https://www.vero.fi/globalassets/harmaatalous/selvitykset/valmistuneet-selvitykset/selvitykset-2024/2024_08-yhti%C3%B6n-hallinnon-ja-taloushallinnon-j%C3%A4rjest%C3%A4minen.pdf.

Harmaan talouden selvitysyksikkö. 2018. *Tilinpäätöksen tunnusluvut harmaan talouden mittareina*. Selvitys 10/2018. Luettavissa

Kiviniemi, K., Kosola, M., Vainio, A., Niemi, J. K., & Lundén, J. 2024. *Association between the financial situation of food production establishments and food control inspection grades in*

Finland. Food Control, 160, 110370. Luettavissa

<https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0956713524000872?via%3Dihub>.

Verohallinto. Veroilmoitus – yhdistys ja säätiö. Luettavissa <https://www.vero.fi/yritykset-ja-yhteisot/verot-ja-maksut/yhdistys-ja-saatio/veroilmoitus/>. Luettu 5.3.2025.

Poliisihallitus. Rahankeraykset. Luettavissa <https://poliisi.fi/rahankeraykset>. Luettu 5.3.2025.

Lait ja säädökset

HE 214/2028. Hallituksen esitys eduskunnalle rahankeräyslaiksi ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi.

Laki Harmaan talouden selvitysyksiköstä 1207/2010

Laki rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä 444/2017

Laki verotusmenettelystä 18.12.1995/1558

Rahankeräyslaki 863/2019

7 Luettelo kuvioista ja taulukoista

Taulukko 1. Rahankeräysluvallisten yhdistysten ja säätiöiden luotettavuustarkastelu.....6

8 Liitteet

Liite 1. Taloudellisen luotettavuuden tarkastelua koskevat tietoerät

Liite 1. Taloudellisen luotettavuuden tarkastelua koskevat tietoerät

Tässä katsauksessa rahankeräysluvan haltijoiden taloudellisen luotettavuuden täyttymistä tarkastetaan pääasiallisesti vuoden 2024 verotustiedoista.

Katsauksessa taloudellisen luotettavuuden laiminlyönniksi katsotaan tilanteet, jossa rahankeräysluvan haltija on laiminlyönyt yhdenkin veroihin tai maksuihin liittyvän ilmoitus- tai maksuvelvollisuuksiensa hoitamisen seuraavasti:

- Ilmoituspuutteet
 - Yhdistys tai säätiö on arvioverotettu³⁴. Katsauksessa ilmoituspuutteeksi katsotaan tilanne, jossa yhdistyksellä tai säätiöllä on ollut arvioverotus yhdessäkin verolajissa vuosina 2021–2023.
- Maksuvelvollisuuspuutteet
 - Erääntyneiden verovelvoitteiden yhteissumma viivästysseuraamuksineen on vähintään 5 000 euroa.³⁵ Verovelka poimitaan ajanhetkeltä 31.12.2024. Yhdistyksellä tai säätiöllä ei ole voimassa olevaa maksujärjestelyä.
 - Yhdistys tai säätiö on ollut verovelkarekisterissä vuonna 2024.³⁶
- Ulosottovelka tai varattomuuseste
 - Yhdistyksellä tai säätiöllä on ollut 5 000 euroa tai enemmän velkoja perittävänä ulosotossa vuonna 2024.
 - Yhdistyksellä tai säätiöllä on ollut velkoja vuonna 2024 tai aiemmin, jotka on palautettu ulosotosta varattomuusestetodistuksin.
- Konkurssi
 - Yhdistys tai säätiö on asetettu konkurssiin tai sillä on konkurssiin asettamista koskeva asia vireillä tuomioistuimessa 31.12.2024.
- Vastuuhenkilöt tai nimenkirjoittajat ovat laiminlyöneet julkisten velvoitteiden hoitamisen tai ovat menettelleet taloudellista asemaa koskevissa asioissa epäluotettavasti.
 - Vastuuhenkilöitä ovat yhdistyksissä hallituksen jäsen, hallituksen puheenjohtaja ja muu sääntömääräinen nimenkirjoittaja.
 - Vastuuhenkilöitä ovat säätiöissä hallituksen puheenjohtaja, varapuheenjohtaja ja varsinainen jäsen.

³⁴ Verotus toimitetaan arvioimalla, jos veroilmoitusta ei ole annettu tai sitä ei voida panna oikaistunakaan verotuksen perusteeksi. Laki verotusmenettelystä (18.12.1995/1558) 27 § 1 mom.

³⁵ Hallituksen esitysluonnoksessa esitetyt määritelmät, kuten "vähäistä suuremmat velat ulosotossa", ovat osin tulkinnanvaraisia, eikä määritelmiä avata esitysluonnoksessa. Tässä selvityksessä verovelan ja ulosottovelan vähäistä suuremman velan kynnysarvona pidetään 5 000 euroa, jota suuremmat velat aiheuttavat rajoituksen toteutumisen.

³⁶ Verovelkarekisterissä ei näytetä verovelan euromäärää vaan ainoastaan tieto siitä, onko verovelkaa vähintään 10 000 euroa ja oma-aloitteisten verojen ilmoituslaiminlyönnit viimeisten 6 kuukauden ajalta. Autovero- ja valmis-teverovelat eivät näy verovelkarekisterissä.

- Vastuuhenkilöiden tai nimenkirjoittajien verovelka on 31.12.2024 viivästysseuraamuksineen vähintään 5 000 euroa. Henkilöillä on verovelkarekisterimerkintä.
- Vastuuhenkilöllä tai nimenkirjoittajalla on 5 000 euroa tai enemmän velkoja 31.12.2024 perittävänä ulosotossa tai velkoja, jotka on palautettu ulosotosta varattomuusestetodistuksin.
- Vastuuhenkilöllä tai nimenkirjoittajalla on voimassa oleva arvioverotus yhdesäkin verolajissa vuonna 2024.
- Vastuuhenkilö tai nimenkirjoittaja on konkurssissa tai henkilöllä on konkurssiin asettamista koskeva asia vireillä tuomioistuimessa 31.12.2024.
- Vastuuhenkilö tai nimenkirjoittaja on määrätty liiketoimintakieltoon tai väliaikaiseen liiketoimintakieltoon, joka on voimassa vuonna 2024.
- Edellä esitetyt yhdistyksiä tai säätiöitä koskevat tiedot selvitetään myös vastuuhenkilöiden kytkösyryksistä.